

Wat is DemenTalent?

Kern van DemenTalent is het (weer) actief krijgen van mensen met dementie in de samenleving, in een rol als vrijwilliger. Dienstbaar voor anderen.

DemenTalent is in 2013 bedacht door enkele mensen met dementie zelf, omdat zij vonden dat het reguliere aanbod van dagvoorzieningen niet aansloot bij hun wensen en bovendien als te stigmatiserend ervaren werd. “Kijk naar wat wij nog wel kunnen, in plaats van onze beperkingen centraal te stellen”, is de basisgedachte achter DemenTalent.

Vrijwilligerswerk

Inmiddels zijn we vele jaren verder en is in steeds meer projecten ervaring opgedaan met DemenTalent. In die projecten zijn mensen met dementie als vrijwilliger actief op vele plekken in de samenleving:

- Sportverenigingen
- Scholen
- Scouting
- Zorginstellingen
- Buurthuizen
- Repaircafé's
- Horeca
- Staatsbosbeheer
- Natuurclubs
- Taalcafé's
- Vluchtelingenwerk
- Wijkcentra
- Vervoersbedrijven
- Musea
- Winkels
- Kinderopvang
- Tuincentra
- Drukkerijen
- Werkplaatsen
- Enz. enz.

Ook in het buitenland zijn naar Nederlands voorbeeld inmiddels DemenTalent-projecten gestart.

Deelnemers

Het merendeel van de mensen met dementie die aan een DemenTalent-project meedoen, woont nog thuis. Maar ook steeds meer mensen die al in een woonzorgcentrum/verpleeghuis wonen, nemen deel aan DemenTalent-projecten. De leeftijd van deelnemers varieert van 50-95. de meeste deelnemers zijn tussen de 60 en 80. Er nemen ongeveer net zoveel mannen als vrouwen deel. Het is opvallend hoeveel deelnemers dit vele jaren volhouden, in de regel veel langer dan bij dagvoorzieningen/dagbestedingen. Veel mensen die van DemenTalent horen, denken dat het vooral is voor mensen met beginnende dementie. Dat is niet het geval. Ook mensen met meer gevorderde dementie nemen vaak succesvol deel, omdat ook zij nog talenten hebben.

Zelfstandigheid

Op basis van de jarenlange ervaring merken wij dat het van groot belang is dat mensen met dementie hun vrijwilligerswerk ZELFSTANDIG kunnen uitvoeren, na een inwerkproces (waar mensen met dementie net als andere vrijwilligers gewoon recht op hebben). Vanwege deze zelfstandigheid is heel goed weten wat nog functionerende talenten zijn, cruciaal. In veel projecten komt het ook voor dat mensen met dementie elkaar ondersteunen, in plaats van dat zij begeleiding krijgen van gezonde vrijwilligers of professionals. Dit draagt enorm bij aan het zelfbeeld en de motivatie.

Niet VOOR, maar VAN mensen met dementie

De basisgedachte achter DemenTalent, is dat het een project is VAN mensen met dementie, in plaats van een project VOOR mensen met dementie. Het is mooi als één of twee mensen met dementie zich 'eigenaar voelen' van een project. Bijvoorbeeld door woordvoering over het project, of door een actieve rol te spelen bij de werving van deelnemers, of een rol bij de zoektocht naar talenten van potentiële deelnemers. Ook dit zijn talenten die iemand wel moet hebben.... In de projectleiding is in de regel iemand met dementie zelf een spilfiguur. Om te zorgen dat iemand het eigen project kan overzien, is het van belang dat het aantal deelnemers niet te groot is.

Projectorganisatie

De ervaring leert dat de aanwezigheid van professionele projectleiding ook onontbeerlijk is voor een succesvol DemenTalent-project, vooral voor organisatorische taken. In de regel is er per project met 15-20 deelnemers een professioneel projectleider die hiervoor één dag in de week beschikbaar heeft. Ook enkele 'gewone' vrijwilligers maken vaak deel uit van de projectleiding, met een specifieke rol, zoals Talenten-ontdekken.

Ieder DemenTalent-project wordt gedragen door enkele lokale organisaties, die samen een stuurgroep en/of projectgroep vormen en de binding met de samenleving symboliseren. In dergelijke groepen zitten daarom zeker niet alleen zorg- en welzijnsorganisaties.

Soorten DemenTalent-projecten

Geen DemenTalent-project in Nederland is hetzelfde. De meeste projecten zijn buurt- of wijkgebonden; mensen met dementie die in hun eigen buurt wandelen/fietsen naar hun vrijwilligerswerk. Deze nabijheid in een klein gebied helpt ook bij de werving van deelnemers en de benodigde cultuurverandering van anders denken en handelen rond dementie.

Er zijn ook enkele thema-projecten. Mensen met dementie die bij Radio Kootwijk een rol spelen in het onderhoud van de bossen, heide en gebouwen; een duinonderhoudsploeg in Heiloo bestaande uit mensen met dementie; mensen met dementie die in opdracht van een woningbouwvereniging onderhoudswerk doen aan tuinen, portieken en andere ruimtes; mensen met dementie die op een grote school vele soorten vrijwilligerswerkzaamheden doen enz. enz.

Een derde groep DemenTalent-projecten betreft projecten die gekoppeld zijn aan locaties voor dagvoorzieningen, zoals Ontmoetingscentra Dementie en Odensehuizen.

Wetenschappelijk onderzoek

Tussen 2015 en 2019 is door het Amsterdam UMC (de voormalige VU) wetenschappelijk onderzoek gedaan naar DemenTalent. Hoofdconclusies:

- Mensen met dementie: minder neuropsychiatrische symptomen (angst, apathie, depressie, agitatie)
- Mantelzorgers: voelen zich emotioneel veel minder belast
- DemenTalent is kosteneffectief

Financiering

In eerste instantie werden veel DemenTalent-projecten gefinancierd vanuit subsidies van 'goede doelen stichtingen'. Dat is niet meer het geval, omdat deze stichtingen vinden dat het inmiddels een bewezen effectieve reguliere gemeentelijke taak is. In de regel is de hoofdfinancieringsbron dan ook gemeentelijke financiering, meestal zonder indicaties, als 'voorliggende voorziening'.

Cultuurverandering > Omdenken

De ervaring leert dat het proces van cultuurverandering niet onderschat moet worden. Vele zorgverleners, welzijnswerkers en familieleden hebben de neiging TE beschermend en overnemend te zijn, terwijl een zekere mate van bescherming en overnemen onvermijdelijk is. Dit omdenken bepaalt in belangrijke mate of een DemenTalent-project al dan niet succesvol is.

Kwartiermaken:

Vanwege deze benodigde cultuurverandering begeleidt DAZ (landelijk kenniscentrum DemenTalent) de start van ieder DemenTalent in een rol van kwartiermaker. Een speciaal ontwikkelde en zeer gewaardeerde training (*DemenTalent, anders denken en handelen*) hoort standaard bij de startprocedure, net als begeleiden lokale keuzes, coaching van projectleiding en projectgroepen.

DAZ: info@anderszorgen.nl, 06-22304833

www.dementalent.nl